

**Східноукраїнський інститут
економіки та управління**

VII МІЖНАРОДНА
НАУКОВО–ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

**«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
ЕКОНОМІЧНИХ НАУК»**

12-13 червня 2015 року

Частина I

VII МЕЖДУНАРОДНАЯ
НАУЧНО–ПРАКТИЧЕСКАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ

**«АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ
ЭКОНОМИЧЕСКИХ НАУК»**

12-13 июня 2015 года

Часть I

Запоріжжя
2015

Гнатенко М.К.

старший викладач кафедри менеджменту і адміністрування

Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова

м. Харків, Україна

ІНТЕГРАЦІЙНІ АСПЕКТИ АКТИВІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ГОСПОДАРСЬКОГО КОМПЛЕКСУ РЕГІОНУ

Розширення участі суб'єктів господарювання у здійсненні процесів економічної інтеграції є одним із найбільш дієвих способів інтенсифікації процесів інноваційного розвитку. Економічна інтеграція у цілому являє собою форму розвитку, що означає набуття стану зв'язаності відокремлених диференційованих частин у ціле, а також процес, що веде до такого стану. Крім того, в контексті розвитку, інтеграцію слід розглядати як діяльність, спрямовану на процесу упорядкування, узгодження й об'єднання різних господарюючих суб'єктів, структур та їх функцій у цілісній системі, що може бути охарактеризована певними організаційно-економічними зв'язками, єдністю стратегічних цілей, та однією загальною метою. Також, дуже часто процес інтеграції можна охарактеризувати виникненням певного очікуваного синергійного ефекту.

Головною відмітною відзнакою сучасної, орієнтованої на інновації та знання, світової економічної системи стає широке використання кластерних механізмів для реалізації процесів розвитку на національному та регіональному рівнях. Лише забезпечення взаємосприяння таких тенденцій як кластеризація, збільшення інноваційної активності суб'єктів господарювання та досягнення ними певного рівня інформаційної прозорості дозволить підсилити рівень конкурентоспроможності економіки в цілому. Існує значна кількість емпіричних підтверджень вірності таких тверджень по відношенню до різних галузей економіки та регіонів країн світу. Доречність кластерних ініціатив підтверджується хоча б наявністю 167 кластерів у Великобританії, 152 – у США чи 95 у Франції [3]. Економіка Данії ґрунтується на роботі 29 кластерів, до яких залучено 40 % економічних суб'єктів країни та які експортують 60 % продукції [2]. Більш того, в роботу 260 італійських «індустріальних округів» залучено понад 80 тис. крупних підприємств, які мають власну мережу з контрагентів – дрібних підприємств (це утворює мережу з понад мільйону суб'єктів господарювання) [3]. В цілому в Єврозоні ідентифіковано 69 кластерних програм, які функціонують у 26 країнах Європи [6].

В контексті національної економіки стимулювання розвитку регіональних кластерів підкріплюється та орієнтування на поширення кластерних ініціатив

підтверджується також тим, що стратегії розвитку окремих регіонів країни базуються саме на формуванні кластерів. Наприклад, розвиток Донбасу був орієнтований на металургійний кластер та кластер з суб'єктів сільськогосподарської і харчової промисловості [1]; Дніпропетровської області – на розвиток будівельного кластеру [5] тощо. Доречність саме такого змістовного наповнення означених стратегій розвитку регіонів України [5] підтверджується й тим, що серед країн східної Європи в кластерних ініціативах приймає участь понад 90 % суб'єктів господарювання [4].

Таким чином, слід погодитися з точкою зору, відповідно до якої підвищення ефективності господарювання окремих підприємств та їх об'єднань в межах певного регіону, а також створення умов для їхнього стабільного інноваційного розвитку необхідно здійснювати на основі активізації інтеграційного співробітництва, у т.ч. – на основі впровадження кластерних механізмів такого роду взаємодії. Разом з тим, наявні умови інформаційного суспільства вимагають поступового переходу від ієрархічних форм організації функціонування підприємств регіонального господарського комплексу до більш гнучких механізмів взаємодії («ринкових угод»), які відбуваються в рамках тривалих довгострокових взаємин, спрямованих на пошук ефективних партнерів на ринку та встановлення взаємодію з ними як для вирішення стратегічних (насамперед, активізація інноваційно-інвестиційної діяльності), так і тактичних питань (для загального споживання ресурсів, пошуку конкурентних переваг, управління ринковим портфелем та адаптацію до партнерів у відповідності зі сформованими угодами щодо кооперації й співробітництва і т. і.).

При цьому, у рамках підходів, орієнтованих на створення, підтримку й розвиток довгострокових партнерських взаємин, пропонується основну інтеграційну функцію в сфері інноваційної активності віддати реалізації мережевої концепції, що призведе до переорієнтації інноваційних підсистем підприємств на підтримку співпраці та взаємодії, для зосередження звичайно обмежених ресурсів (фінансових, кадрових та ін.) у цій сфері на досягненні найбільш високого рівня ефективності реалізації дійсно пріоритетних інноваційних проектів. Оскільки необхідність забезпечення усталеності та спадкоємності етапів процесу інноваційного економічного розвитку передбачає виконання обов'язкової вимоги підтримки гнучкої взаємодії між учасниками широкого кола відносин (насамперед, між виробниками й споживачами, безпосередніми учасниками інноваційної діяльності та суб'єктами, які представляють оточення підприємств і т. і.), поняття ланцюга створення нової вартості в ході реалізації інновацій можна ототожнити з поняттям мережі. Водночас, кожне окреме підприємство можна розглядати як мережу, або як спілку процесів. При цьому організації, що створюють додаткову вартість, існують, з одного боку, всередині великих мереж (перш за все, регіонального походження, зумовленого географічною близькістю), а з іншого – складаються з мереж, що складаються з сукупності партнерських взаємин.

Отже, метою розбудови інтегрованої мережевої системи регіональної інноваційної діяльності стає таке позиціонування організацій в процесі реалізації інноваційних проектів, яке дозволяє їм забезпечити найвищий рівень ефективності при впровадженні нововведень на основі досягнення оптимального стану задоволення споживачів і споживчої вартості за умови ефективного використання компетенцій всіх організацій, які приймають участь у даному процесі.

Список використаних джерел:

1. Донбасс 2025 : стратегия будущего [електронный ресурс]. – режим доступа : http://www.feg.org.ua/docs/Donetsk_Monitor_Doc_Final_RUS.pdf.

2. Оксенюк К.І. Кластерна модель нарощення стратегічного потенціалу регіону // Економічний форум. – 2011. – № 2. – С. 24–27.
3. Организация и функционирование кластеров в Украине [электронный ресурс]. – режим доступа : http://utii.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=69.
4. Рекорд С.И. Развитие промышленно-инновационных кластеров в Европе : эволюция и современная дискуссия. / С.И. Рекорд. – СПб. : Изд-во СПбГУЭФ, 2010. – 109 с.
5. Стратегия повышения экономической конкурентоспособности Днепропетровской области : кластеры строительства и сельского хозяйства [электронный ресурс]. – режим доступа : <http://adm.dp.ua/OBLADM/Obldp.nsf>.
6. Cluster policy in Europe. A brief summary of cluster policies in 31 European countries. – Oxford : Oxford Research AS, 2008. – 34 p.